Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXIV. Ч. 94. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 26-го КВІТНЯ 1977 — ЦЕНТІВ 25 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, APRIL 26, 1977 — No. 94. VOL. LXXXIV.

ПЛАСТУНИ ВІДБУЛИ СВІЙ XIII КРАЙОВИЙ З'ЇЗД, АНДРІЙ МИЦЬО ПЕРЕОБРАНИЙ НА ГОЛОВУ КПС

Союзівка, Кергонксон. — Минулої суботи і неділі, 23 і 24-го квітня, на цій відпочинково-виховній оселі УНСоюзу відбувся XIII Крайовий Пластовий З'їзд, в результаті якого обрано нову Крайову Пластову Старшину з переобраним на голову пластовим сеніором Андрієм Мицьом у проводі. У З'їзді взяло участь 334 делегати і члени КПС та 40 зареєстрованих гостей. З'їзд проходив під знаком 65-ліття заснування Українського Пласту.

Андрій Мицьо

Церемонією відкриття З'їзду проводив діловод організації Володимир Свинтух, викликавши до президіяльного стола Начального Пластуна, чільних пластових провідників та голів пластових станиць. Голова КПСтаршини пл. сен. Андрій Мицьо відкрив з'їзд молитвою „Царю Небесний", після чого проспівано пластовий гимн. Він відчитав список тих пластунів і пластунок, які померли в часі від попереднього З'їзду і їх пам'ять вшанували представники уладів Сеніорату та Старших Пластунів і Пластунок внесенням вінка та покладенням його на сцені біля відзнаки З'їзду. Тоді до зібраних промовив коротко, вітаючи З'їзд та бажаючи успіхів, Начальний Пластун проф. д-р Юрій Старосольський, якому голова Головної Пластової Ради пл. сен. Яро Гладкий надав пластовий Орден Вічного Вогню в золоті за його визначну працю і заслуги на полі української культури і науки.

Дальшою програмою З'єзду проводила обрана Президія в складі: пл. сен. Володимир Базарко — голова, пл. сен. Наталія Коропецька і пл. сен. Нестор Шуст — заступники голови, пл. сен. Роман Возняк, ст. пл. Іня Жеребе..ка і ст. пл. Ліда Дяченок — секретарі. Ревізійну комісію очолювала пл. сен. Марта Боровик. Під час З'їзду працювали комісії: Номінаційна — (голова Ярослав Федун), Резолюційна (Уляна Старосольська), Статутова (Ярослав Падох), Господарсько-бюджетова (Ярослав Бойдуник), Верифікаційна-мандатна (Володимир Бакалець), Пластприяту (Стефанія Косович) та Виховні: для справ юнацтва (Роман Завадович), для справ новацтва (Андрій Чировський) та для справ таборів (Юрій Литвинишин).

Звіти КПСтаршини, приготовані на письмі, та дебати над звітами виповнили всецілo перший день З'їзду.

На закінчення цього дня відбулася спільна вечеря, яку започаткував молитвою пластовий капелян о. крилошанин Богдан Смик, а кінцеву молитву провів митроф. прот. о. Селепина. Майстром церемоній був Ігор Раковський, якому асистував Юрій Павличко, відчитуючи письмові привітання від Блаженнішого Патріярха Йосифа, Блаженнішого Митрополита Мстислава, інших владик та установ і організацій. Особисто вітали з'їзд: Йосип Лисогір від Екзекутиви і Крайової Ради УККА, д-р Ярослав Падох від Управи НТША, Євгенія Кузьмович від Головної Управи СУМА та п. Шевченко від Головної Управи ОДУМ. Український Народний Союз, від якого передано Пластові відповідну пожертву, репрезентував на З'їзді головний секретар Володимир Сохан. Розвагову програму під час вечері провадила пані Слава Рубель.

Наради з'їзду продовжувалися в неділю після Богослуження.

НОВООБРАНИЙ ПРОВІД ПЛАСТУ

Крайова Пластова Рада: голова — пл. сен. Евстахія Гойдиш, члени: пл. сен. Володимир Пилишенко, п. Антін Тимкевич, пл. сен. Дмитро Косович, пл. сен. Христина Навроцька, заступник: пл. сен. Стефа Король.

Крайова Пластова Старшина: голова — пл. сен. Андрій Мицьо.

I. заступник і голова сектора зв'язку і організації — пл. сен. Ігор Сохан, діловод організації — пл. сен. Володимир Свинтух, діловод Пластприяту — п. Іван Панченко, діловод преси — Олександра Юзенів, діловод видань — пл. сен. Таїса Турянська, діловод скавтових зв'язків — пл. сен. Нестор Колцьо.

II. заступник і голова виховного сектора — пл. сен. Наталія Коропецька, Кр. К-тка Пластунок — ст. пл. Ярка Комаровська, Кр. К-т Пластунів — пл. сен. Юрій Тарасюк, голова Крайової Таборової Комісії — пл. сен. Ігор Раковський, діловод юнацького вишколу — пл. сен. Іванка Ганкевич, діловод новацького вишколу — ст. пл. Ока Грицак, діловод тіловиховання — ст. пл. Любомир Білик;

III. заступник і голова сектора господарки і фінансів — пл. сен. Петро Наконечний, діловод майна і господарки — пл. сен. Михайло Белендюк, діловод чл. внесків — пл. сен. Володимир Книш, діловод фінансового звітування — пл. сен. Петро Наконечний;

Генеральний секретар і голова сектора адміністрації і архівів — пл. сен. Неоніля Сохан, секретарі — ст. пл. Євген Котик, п-і Зіна Раковська;

Голова комісії відзначень — пл. сен. Мирослав Лабунька.

З уряду до Крайової Пластової Старшини входять вибирані на з'їздах своїх уладів голова Крайової Булави УПСеніорів пл. сен. Михайло Юзенів, референтка УСПластунок — ст. пл. Христя Білинська та референт УСПластунів — ст. пл. Михайло Турчин.

Куба признається, що її економіка знаходиться у серйозній небезпеці

Гавана, Куба. — Зустрічаючись з американськими бізнесменами з Міннесоти, які у приватному характері відвідували Кубу, Фідель Кастро й інші члени кубинського уряду признавались, що їхня економіка знайшлася у серйозній небезпеці та що вони дуже зацікавлені економічною, а також політичною співпрацею з З'єднаними Стейтами Америки та іншими демократичними країнами. „У нас відчувається брак різних матеріялів, — заявив диктатор Фідель Кастро, — є багато недостач, які треба поповнити". „Ми не можемо розвинути нашої власної технології", — додав Анджель Ґомез-Труеба, перший заступник міністра Кубинського Комітету для економічних зв'язків. Говорячи про політичну співпрацю, Кастро в одному моменті, згадуючи про американське ембарго, відмітив, що він згідний переговорювати про кубинську активність в Африці і на Близькому Сході. Він також додав, що Куба вже визначила реченець відтягнення своїх військових частин з Анголі, але він не назвав цього дня.

Американська делегація й без признання офіційних представників Куби бачила занепад в країні: застрашаюче високі ціни на товари першої потреби, багато харчових продуктів раціоналізовано, п'ятилітній сільськогосподарський плян був виконаний тільки на 60 відсотків, індустрія з браку технологічних засобів відстає. У цій ситуації Кастро не бачить іншого виходу, як тільки замиритись з „капіталістами" і розпочати з ними торгівлю. Правда, він признався, що Куба немає багато товарів, які вона могла б експортувати за кордон. „Ми можемо продавати вам, — заявив Кастро на зустрічі з американськими бізнесменами, — цигари, рум, цитрусові овочі, рибу, але для піддержання нашої економіки нам потрібно дозволу продавати в ЗСА цукор, якого ми маємо подостатком". „Якщо ви переконаєте наше становище вашому урядові, зробите великий вклад у відновлення співпраці між Кубою і ЗСА", — заявив Кастро.

Нюйоркська Округа УНС відбула організаційні збори

Ню Йорк, Н. Й. (в. л.). — В п'ятницю, 21-го квітня ц. р., тут в приміщенні Українського Народного Дому відбулись чергові організаційні наради представників Відділів УНС нюйоркської Округи з участю понад 30 секретарів та інших урядовців Відділів, які перевірили дотепрішню організаційну кампанію в перших місяцях 1977 року та застановлялися над новою тактикою і способами організаційної праці в літніх місяцях і конвенційному році. Нараду відкрив загальним привітанням приявних представників і членів Головного Уряду голова Округи Микола Хоманчук, а приявні урядовці Відділів, згідно з новою тактикою ведення окружних зборів, висловлювали наперід свої думки, щоб таким чином дати можливість головним урядовцям зорієнтуватись в загальній ситуації. Прем'єр Ю. Ревай пропонував УНСоюзові організувати кредитівки „Самопомочі" при великих Відділах УНСоюзу; не висилати дивіденди членам, а дописувати її до основної суми забезпечення; зменшити кошта конвенцій, а залишену суму обернути на інші корисні проєкти. Іван Пригода рекомендував використати конвенційний рік для придбання бодай 5,000 членів. Радник Б. Ластовецький вказував на дещо інші зацікавлення забезпеченням американців і українців та рекомендував, щоб цим психологічним явищем хтось з членів Головного Уряду поцікавився і його простудіював.

Головний предсідник Йосип Лисогір, відповів на запити секретарів та говорив про вартість забезпечення, звертаючи увагу, що УНС не має великих коштовних реклям, але за те може продати своїм клієнтам забезпечення по дешевій ціні. Він заторкнув також справи таборів на Союзівці, можливості побудови дому для старших, фестиваль в Давфині, акцію оборони політв'язнів і посилення тієї акції УНСоюзом та інші справи.

Заступниця головного предсідника пані Марія Душник закликала жінок-організаторів посилити працю і співпрацювати з жіночими організаціями, сказала дещо про табори і спортову діяльність.

Заступник головного

(Закінчення на стор. 4-ій)

Українсько-Американська Фундація відбула перші річні збори

Президія Українсько-Американської Фундації. На фото (зліва): організаційний референт Іван Деркач, віцепрезидент д-р Петро Мошок, президент д-р Роман Смук (стоять): секретар мгр Володимир Ничай і скарбник мгр Мирон Примак.

Чікаго. (В. І.) — Наймолодша з наших фундацій — Українсько-Американська Фундація ім. Романа В. Смука в Чікаго увійшла в другий рік своєї діяльности ухвалою першої тисячі долярів на культурні цілі нашого народу.

16-го березня 1977 р. відбулися тут перші Річні Загальні Збори згаданої Фундації. Збори відкрив її президент і фундатор д-р Роман Смук. Після прийняття стандартного для громадських організацій порядку нарад Президент здав старанно приготований звіт з праці Фундації від часу її заснування. Він підкреслив, що віддавна відчувався брак загальноукраїнської Фундації, яка мала б служити всім потребуючим нашим організаціям, студентам і науковцям, які у своїй праці для добра української науки й культури заслуговують на фінансову підтримку. При наявності в нашій діяспорі інших фундацій Українсько-Американська Фундація заслуговує на назву фундацій фундацій, бо всі вони, як й інші громадські організації, можуть одержувати від неї допомогу без особливих передумов, у визначених їх статутами специфічних ділянках української науки й культури. Фонди такої фундації будуть зростати систематично в міру участи в них загалу нашого громадянства, бо тільки відсотки від зібраних сум можуть бути розділювані Загальними Зборами при кінці кожного ділового року. Натомість самі зложені нашим громадянством і фундатором суми залишаться назавжди непорушним залізним фондом всього нашого народу. Таке поставлення справи подобається багатьом нашим організаціям, які можуть бути її членами, та широким колам нашого громадянства, завдяки чому Фундація ім. Р. В. Смука

(Закінчення на стор. 4-ій)

ЗАВЕРШУЄТЬСЯ ПІДГОТОВА ДО СВІТОВОГО КОНГРЕСУ УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА

Торонто-Філядельфія. — Управа Світової Федерації Українських Жіночих Організацій повідомляє, що Третій Світовий Конгрес Українського Жіноцтва відбудеться 26-29 травня 1977 р. у Торонті, Канада, в готелі Шератон.

Останній Конгрес, Другий Світовий Конгрес Жіноцтва, відбувся 1959 р. в Ню Йорку і був великим здвигом організованого жіноцтва та дав далекойдучі напрямні, ідейні і програмові, на майбутнє. Між 1959 а 1977 роками відбувалися — для контактів з крайовими організаціями, для намічення важливих подій сучасного й минулого жіночого нашого руху, — різні зустрічі, такі як Світові Сесії СФУЖО, Континентальні Конференції в Канаді, Европі і Південній Америці, Пленарні Наради Управи СФУЖО, Ювілейні З'їзди у 20, а відтак 25-ліття існування Світової Федерації. Але III Світовий Конгрес Українського Жіноцтва виімкова подія, бо від останнього такого Конгресу ділить нас 17 років часу.

Тому й підготова до нього забирає багато уваги й труду Організаційної Підготовчої Комісії в Торонті під патронатом голови й заслуженої діячки п-і Стефанії Савчук та голови п-і Ольги Заверухи і Програмової Комісії у Філядельфії під проводом ділової заступниці голови СФУЖО ред. Лідії Бурачинської. При обох Комісіях заснувала низка підкомісій спеціяльного призначення, які працюють над підготовою окремих частин Конгресу.

Участь у ньому візьмуть, побіч Управи СФУЖО, делегатки 19-ти складових організацій, які прибудуть з країн поселення: ЗСА, Канади, Південної Америки, Европи й Австралії.

У програмі Конгресу запляновані, побіч формальних і сесійних акцій, вісім ділових сесій, які покривають своєю тематикою цілість проблематики сучасного українського жіночого руху. Сесії розпочнені на 3 дні, а кожна Сесія складається з 2-3-ох доповідей або панелю. Центром уваги Конгресу буде українка за залізною заслоною, їй присвячено низку доповідей, а для піддержки боротьби жінок-політв'язнів відбудеться першого дня Конгресу, в четвер 26-го травня, в Сити Гол у Торонті, демонстрація — ознака протесту проти релігійного і політичного переслідування в Україні, згідно з гаслом Конгресу, яке каже: „Наша єдність, праця і молитва — нескореній Україні". Побажано, щоб у цій демонстрації взяли участь не лише делегатки, але й найбільша кількість українського жіноцтва, бо ж на III Світовий Конгрес запрошені, як гості, всі членки жіночих організацій і жінки, які стоять і поза рамками цих організацій. Прохається теж і молодь приулучитися до цієї події. Треба бо припускати, що на цей Конгрес будуть звернені очі українського жіноцтва у вільному світі, а також і на Рідних Землях, а може, і то зокрема тих, які є поза рідною землею на далекій півночі, в тюрмах, таборах і на засланні.

У діловій частині Конгресу відбудеться перевибір Управи СФУЖО і схвалення нового правильника. Святочне відкриття Конгресу відбудеться в четвер, 26-го травня, о годині 7-ій вечора в Шератон готелі. Відкриє його голова Світової Федерації Українських Жіночих Організацій і воно буде доступне для публіки.

Оживляють ділові наради культурні і розвагові точки, виставки, концерти, бенкет. Для майбутнього залишиться Конгресова Книга з історичним нарисом дії СФУЖО та її складових організацій.

Війна в Заїрі викликає турботу в цілому світі

Кіншас, Заїр. — Помимо того, що президент Заїру Мобуту Сесе Секо вдоволений перебігом боїв в провінції Шаба, колишньому бельгійському Конго, які ведуться між заїрською армією і насланими прокомуністичними напасниками, яких піддержує СССР, Куба і Анголя, то все одно заангажування багатьох країн в конфлікті в Заїрі викликає турботу у цілому світі. За розвитком подій в Заїрі слідкує уважно також Державний департамент ЗСА і сам президент Джіммі Картер, який, як він висловився, ставиться з великою увагою і рівночасно турботою до подій в Африці. Виступаючи в неділю, 24-го квітня ц. р., перед африканськими дипломатами у Вашінґтоні, президент Картер підкреслив, що не тільки уряд ЗСА, але також уряди інших вільних країн не хотіли б допустити до розгару нової війни в Африці. „Я знаю, що ваші країни прив'язують велику увагу до політичного і економічного розвитку і хотіли б зайняти належне місце між вільними народами", — заявив президент Картер, запевняючи приявних, що він з посиленою увагою слідкує за війною в Заїрі, яка є загрозою для світового миру і яка вбиває надії африканських народів на мирне життя. Андру Янг, перший чорний амбасадор ЗСА до Об'єднаних Націй, був приявним на цій зустрічі з африканськими дипломатами.

Подібні заяви з висловами турботи висловили в кінці тижня президент Франції Валери Жіскар д'Естен, король Мароко Гассан II, який вислав до Заїру військові частини для допомоги президентові Мобуту, канцлер Західної Німеччини Гельмут Шмідт та багато інших голів держав. Також диктатор Уганди Іді Амін, який відбув 22-го квітня ц. р. коротку зустріч з президентом Мобуту, обіцяв переслати до Заїру зброю і потрібні військові матеріяли для приспішення перемоги перемоги заїрської армії.

Совєтські літаки летіли 60 миль від берегів ЗСА

Вашінгтон. — У п'ятницю, 22-го квітня, Департамент оборони повідомив, що минулого тижня два совєтські розвідувальні літаки, знані на Заході як „Ведмеді", були двічі запримічені воєнними кораблями ЗСА, один раз тільки 60 миль від берегів Америки. Тоді вони перелетіли низько над американським літаконосцем „Саратога" та кількома супровідними кораблями. Департамент оборони твердить, що досі совєтські розвідувальні літаки ніколи не відважувалися летіти так близько до берегів ЗСА, хоча вони правдоподібно мають свої бази на Кубі, тільки 90 миль від побережжя Фльориди. Минулого тижня два совєтські „Ведмеді" з поспіхом втекли, коли за ними в погоню пустилися два американські джетові літаки типу „Фентом Ф-4".

В КИЄВІ ЗААРЕШТУВАЛИ ЧЛЕНІВ УКРАЇНСЬКОЇ ГЕЛЬСІНКСЬКОЇ ГРУПИ М.МАТУСЕВИЧА І М. МАРИНОВИЧА

Вашінгтон (УІС „Смолоскип") — Сюди дісталася вістка, що в суботу, 23-го квітня, в Києві були заарештовані два дальші члени Української Громадської Групи сприяння виконанню Гельсінкських угод: Микола Матусевич та Мирослав Маринович. У всіх інших членів цієї Групи були зроблені обшуки в цей самий день.

М. Матусевич, киянин, народжений в 1946-му році, історик, за свої переконання був позбавлений права на освіту, йому не дозволено закінчити Науковий інститут. Був заарештований на 15 діб за участь в колядуванні. За піддержку політв'язнів його багато разів звільняли з праці. Жив до арешту з випадкових заробітків.

М. Маринович походить із села Калинівка, Васильківського району, Київської області. Народжений в 1949-му році, він по професії інженер-електронік, працював до арешту не за фахом. За дружбу з національно-свідомою українською інтелігенцією і незалежність мислення його тричі звільняли з праці. Перед арештом працював редактором видавництва „Техніка". Причин арешту не подано.

Короткі вістки про арешти Матусевича і Мариновича подала пресова агенція Асошіейтед Пресс в понеділок, 25-го квітня, не подаючи їхніх прізвищ. Повідомлення рівнож згадує про арешти Миколи Руденка і Олексія Тихого в лютому 1977-го року, не подаючи їхніх прізвищ. Агенція відкликалася на інформації дисидентів, а повідомлення подали у своїх понеділкових виданнях щоденники „Ню Йорк Таймс" і „Дейлі Ньюз".

У КИЄВІ ПІДОЗРІВАЮТЬ, ЩО БОРИС МАТУШЕВСЬКИЙ БУВ ПІДСТУПНО ВБИТИЙ

Борис Матушевський, передсмертне фото, підсудний на процесі СВУ—СУМ-у в 1930 р., помер в Києві 14 січня 1977 року.

Гельсінкі (УІС „Смолоскип"). — З Києва дісталися сюди інформації про Бориса Матушевського, який помер 14 січня 1977 р. і якого судили в 1930 р. разом з М. Павлушковим за приналежність до СУМ-у. Двічі він був ув'язнений, а згодом звільнений і регабілітований. В останніх роках жив в Києві. Відомий своїм підписом під листом 139-ти українських діячів до Брежнєва і Косигіна в обороні В. Чорновола і проти репресій в Україні й цілому СССР.

Інформації про Б. Матушевського, про обставини його смерти і похорони подані в новому самвидавному документі, який поширюється в Україні. Один примірник цього документу дістався закордон і подаємо нижче повний його текст:

„Матушевського вже немає.

14 січня (1977) в п'ятницю, Борис Федорович (Матушевський) допізна не повернувся додому, а опівночі постукав у двері майор поліції на прізвище Лобода й повідомив дружину й сина, що їхнього чоловіка й батька знайдено дві години

(Закінчення на стор. 4-ій)

Клівленд зорганізував демонстрацію в обороні людських прав

Клівленд (Н.Н.) — В суботу, 16 квітня ц.р., відбулася тут на Паблік Сквер (центральна площа міста) демонстрація з нагоди 41-их уродин Валентина Мороза.

Демонстрація, зорганізована Українським Комітетом Оборони Людських Прав при УЗО в Клівленді, почалася молитвою, яку провів парох церкви свв. Петра і Павла, о. Василь Кондуський. Тоді голова УЗО, відділ УККА в Клівленді, д-р Богдан Футей привітав приявних та гостей: конгресмену Мері Ровз Овкар, мейора Клівленду Ралфа Перка, представника конгресмена Рона Мотла та представників різних етнічних груп у Клівленді. Американські політичні діячі виголосили привіти і згадали відвагу та посвяту Мороза в його змаганнях за людські й національні права в Україні. Опісля Іван Нич, керівник демонстрації, представив молодих бандуристів Марка Фаріона й Миколу Дейчаківського, які заграли „Степи" Григорія Китастого. Опісля головний промовець Петро Фединський виголосив слово, в якому описував і аналізував сучасний стан людських прав в Україні та оцінював значення Валентина Мороза й його однодумців. П. Фединський пояснював неукраїнській публіці чому це в інтересі Америки обороняти українських й інших дисидентів. Москва — говорив Фединський, — має величезну військову машину, звернену проти Америки і проти інтересів Америки в цілому світі. Ця мілітарна машина будована працею людей, які не мають людських прав, які не мають голосу в політиці Москви. Люди хочуть миру й співпраці. Кремль хоче задержати східньоевропейську імперію і здобути контролю над Африкою та над іншими частинами світу. Дисиденти як Мороз хочуть зробити володарів Совєтського Союзу залежними від волі людей. Це буде найкраще роззброєння, — сказав Фединський. — Промовець закликав людей писати до газет і політичних діячів в обороні Мороза та інших українських дисидентів. Тоді Андрій Грушкевич відчитав декларацію Комітету з нагоди демонстрації. Демонстрація закінчилася піснею, яку заспівала Галя Яцишин при акомпаньяменті гітари.

Демонстрація була зорганізована молодими членами Пласту, СУМА й ТУСМ-у Клівленду й Парми. Велику більшість учасників демонстрації становила молодь, яка держала ручно роблені транспаранти. Рівночасно члени Комітету збирали петиції в обороні Миколи Руденка і Олекси Тихого. Петиції також домагаються участи України в переговорах в Београді.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Джералд Форд вже кандидує

Минулого тижня віцепрезидент Волтер Мондейл і демократичний конгресмен Томас О'Нілл, спікер Палати Репрезентантів, наатаврували колишнього президента Дфералда Форда за те, що з ,,таким поспіхом'' почав публічно критикувати діяльність теперішнього президента Джіммі Картера, закидаючи Фордові, що не додержується традиції, встановленої попередніми президентами, що колишній президент повинен здержуватися від критикування свого наступника принаймні протягом одного чи двох років. Спікер О'Нілл додав, що Джералд Форд так поспішає з критикою Джіммі Картера з розмислом, бо правдоподібно вже тепер думає над тим, щоб в 1980-му році здобути номінацію Республіканської партії на пост президента ЗСА.

Таке припущення О'Нілла цілком можливе, беручи до уваги, що коли Джералд Форд в кінці березня, тобто тільки два місяці після інавгурації Картера, вперше виступив з критикою діяльности теперішнього уряду, то тоді теж відмовився категорично заперечити, що стараиметься здобути номінацію Республіканської партії в 1980-му році. Він сказав, що повідомить про своє рішення щойно після виборів до Конгресу в 1978-му році. Отже Форд залишив цілком відкритою можливість, що таки буде кандидувати на найвищий пост в країні.

Існують також інші причини на здогади, що Джералд Форд таки буде старатися ще раз стати президентом Америки. Коли в березні ц.р. він уперше виступив з негативною оцінкою діяльности теперішнього уряду, то застосував дуже ефективний маневр: під час пресової конференції він наголошував два питання, якими завжди найбільше цікавляться виборці під час президентських виборів — справа світового миру та питання добробуту громадян ЗСА. Джералд Форд тоді заявив, що якщо в майбутньому покажеться, що виступи президента Картера в обороні людських прав зменшують можливість підписання нового договору між ЗСА та СССР щодо обмеження стратегічної атомової зброї чи загрожують, що зв'язки між Москвою і Вашінгтоном в загальному погіршаться, то тоді треба буде критикувати закордонну політику нового уряду, бо така політика, мовляв, може бути загрозливою для світового миру.

Дфералд Форд тоді теж сказав, що новий державний бюджет, представлений президентом Картером, не свідчить про те, що теперішній Президент дуже турбується загрозою надмірних видатків федерального уряду, які, на думку Форда, можуть спричинити нову інфляцію, додаючи, що він, Форд, затривожений економічним станом країни, а зокрема ситуацією, в якій можуть опинитися споживачі ЗСА.

Як відомо, питання світового миру і питання добробуту американських громадян були наголошувані протягом цілої минулорічної передвиборчої боротьби між Фордом і Картером, зокрема під час їхніх публічних дебат, і виглядає, що Джералд Форд плянує наголошувати ті два питання також і під час виборчої кампанії 1980-го року, яку, за твердженням деяких коментаторів, він розпочав в кінці березня цього року та продовжує її своїми всечастішими критичними заявами відносно закордонної і внутрішньої політики теперішнього демократичного уряду. Виступаючи з критикою політики президента Картера всього кільканадцять тижнів після перебрання влади новим урядом, Дфералд Форд правдоподібно старається використати свій пост номінального голови Республіканської партії, шоб вже тепер стати провідником республіканської опозиції до Картера, надіючись, що в такий спосіб випередить будь-яких інших конкурентів у підготові бази на Крайову конвенцію Республіканської партії, на якій обирають кандидатів на президента і віцепрезидента.

,,Тьохніка'' не дописує

Коли на XXУ з'їзді КПСС генеральний секретар ЦК Леонід Брежнєв раптом заговорив про ,,перестановку'' індустрії і сільського господарства на нові методи праці й ,,ідеальні передумови для застосування наймодерніших технологічних досягнень'', передусім компюторів, у совєтській господарській системі, на Заході цілком слушно посміхалися, бо політичні і господарські аналітики, які досконало знають важку і неповоротну бюрократичну систему у Совєтському Союзі, державні статистичні фальшування та перекручування фактів, були свідомі того, що всі ці ,,технологічні експерименти'' Політбюро і Ради Міністрів СССР раніше чи пізніше закінчаться фіяском, не тільки тому, що совєтська економічна технологія відстала від західньої на десятиліття, але також з браку власних компюторів і застосування чужих, до яких совєтські техніки мусять пристосовуватись. В кожному разі частинне застосування компюторів у совєтській економіці не спричинилось до поліпшення господарської системи, а в деяких випадках закінчилось катастрофою.

Про розміри недоліків у цій основній галузі сучасної технології, яку щораз ширше і з великим успіхом застосовують у себе передові західні країни, писав обширно свого часу кореспондент газети ,,Вашінгтон Повст'' у Москві, Роберт Тоз, пригадуючи, що комунізм дивиться на науку з вірою, але в СССР не вміють наукових досягнень на практиці застосувати. Ідеологічні кайдани перешкоджають усім заходам ефективно застосувати компютор — сучасний наймодерніший засіб господарського унапрямлювання. Тоз при тому відмічував, що теоретично росіяни є в стані навіть краще застосувати компютори ніж західні держави, бо їхня господарка плянується заздалегідь на ,,вершинах'': ціни, платні, висота продукції тощо. Знову ж інші західні спеціялісти, немов би не погоджуючись з Робертом Тозом, заявляють, що для ефективного функціонування компютора треба правдивих даних, але як його ,,нагодувати'' нісенітницями, то у відповідь одержите такі ж самі нісенітниці. Крім того, згідно з інформаціями науковців-дисидентів, совєтські компютори мають цілий ряд технічних недоліків і ніхто в СССР не має до них довір'я. Але навіть куплені на Заході компютори не можуть об'єктивно опрацьовати економічних фактів, бо таких в Совєтському Союзі немає.

Виглядає, що Леонід Брежнєв, уводячи компюторську систему у совєтське господарство, не передбачив, що компютори і новочасна технологія є здібні довести совєтську систему до абсурду і до компромітації в очах власного населення і в оцінці західніх спеціялістів. Але це не одинока помилка совєтських верховодів, які, взоруючись на західні зразки, забувають, що не в технології причина неуспіхів, а у самій нелюдяній совєтській системі, яку не можна поправити при допомозі компюторів — її треба знищити.

Іван Кедрин

ПРОБЛЕМА ,,ІСТОРІЇ УКРАЇНИ-РУСИ''

Михайло Грушевський був учнем А. Антоновича. Але насправді він, Михайло Грушевський, був основоположником української історіографії, він був вчителем та засновником цілої школи видатних наших істориків, був титаном науки, як її творець і організатор. Його 10-томова ,,Історія України-Руси'' — це монументальне діло, що його найбільш характеристичною рисою є така дріб'язковість, така деталізація історичного матеріялу, як цього не зробив ніхто з істориків ані перед ним, ані після нього. Тому, коли виринула ідея видання 10-томової ,,Історії України-Руси'' Грушевського англійською мовою, широкі кола суспільства прийняли цю ідею з захопленням. Було загальне переконання, що тільки з появою того епохального твору переможе в чужинецькому світі історична правда.

Проте, зараз же при схвалюванні тієї постанови Управою Наукового Товариства ім. Шевченка в Америці та зараз же із здійснюванням того задуму виринули різні ,,але''. Поперше, ,,Історія України-Руси'' М. Грушевського доведена тільки до 1658 року. Значить, останніх кругло 320 років, найважливішого часу для пізнання історії українського народу поневоленого царською Московщиною, боротьби проти того режиму, ціла доба Мазепи, часи Валуївського розпорядку і Емського указу й боротьби українців проти тих драконських законів, часи національного відродження, ввесь період визвольної війни-революції і нової большевицької агресії — всього цього там нема. Чи видавати ту ,,Історію'' без отих останніх 320-ти років, чи подбати, щоб хтось її доповнив, — і хто, як достосувати ту другу частину до попередньої.

Далі: Михайло Грушевський видавав той свій твір в р.р. 1899-1937, отож, вона оперта таки на давніх, частинно передавнених джерелах. Чуємо: нові джерела є у Москві, — все одно туди годі дістатися. Трохи так, а трохи не так. Бо й у вільному світі існують документальні дані про дії українства у 19-му і 20-му сторіччях, зокрема про участь у царських Думах, — появилися теж численні твори з доби Козаччини. Ще далі: проф. О. Оглоблин у своєму прегарному інформаційному нарисі в гасловій ,,Енциклопедії Українознавства'' цілком правильно зазначує, що ,,Примат соціяльних інтересів над інтересами державно-національними є характеристичний для історичної концепції Грушевського, споріднюючи її з так званою народницькою школою в українській історіографії'', але признає, що згодом Грушевський ,,надає чимраз більшого значення державницько-політичному чинникові''. Коли приймалась принципова постанова на Управі НТШ А про видання ,,Історії України-Руси'' М. Грушевського в англійському перекладі, автор цих рядків звертав увагу, що Грушевський насвітлював повстанські рухи проти Польщі головно як соціяльні рухи проти експлуататорської політики польських ,,крулевят'' на Правобережжі. Мені відомо, що один із найавторитетніших знавців історії Церкви звертав увагу, що Грушевський ворожо ставився до Берестейської унії з 1956 року. Відомо теж усім історикам, що Михайло Грушевський користувався у призбируванні наукових матеріялів — джерельних даних — до своєї ,,Історії України-Руси'' своїми численними учнями, студентами і молодими ученими, і цим можна пояснити нерівність номенклятури у тому епохальному творі...

Твір безумовно епохальний, але всі ті ,,але'' спонукали і спонукують до поважної призадуми над отим цілим ділом. На недавніх Загальних Зборах НТШ д-р Богдан Корчмарик різко виступив проти видання повної історії України Грушевського, мотивуючи, що власне різнорідна номенклятура та інші моменти у тій Історії можуть радше потвердити, а не повалити теорію триєдиної нації, якої цупко тримається і стара і нова московська історична школа, підпорядкована давньому чи теперішньому режимові. Д-р Корчмарик зголосив формальний внесок на припинення того видання, — згодом, під впливом промовців, злагіднив його проф. М. Чировський, зголосив цілком протилежний внесок, щоби Загальні Збори уповноважили нову Управу продовжувати діло англомовного видання ,,Історії України-Руси'' М. Грушевського. Автор цих рядків, який мав честь головувати на тих Загальних Зборах, заявив, що не піддасть під голосування ні одного з тих внесків, бо такої справи не вирішується формальним голосуванням. Не можна викинути на смітник великої праці, доброї волі і великих коштів, що їх вкладено вже у реалізуванні пляну англомовного видання ,,Історії України-Руси'' М. Грушевського. Але й не можна і не вільно переходити до денного порядку над робленими фаховими застереженнями. У тексті великого вченого невільно робити ніяких змін, поправок, завваг. Але можна і треба добавити окремі завваги й коментарі чи то наприкінці кожного розді-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Петро Балей

ЩЕ ПРО ЕВРОКОМУНІЗМ

[порядком дискусії]

II

Надія ж автора (м.б.) на опрокинення комуністичного режиму на Заході, коли той режим не буде дотримуватися своїх демократичних обіцянок, це ж крайня наївність. Адже Установчі збори 1918р. відкинули Ленінський переворот і його диктатуру і що з того?...Багато можуть відкидати німці, кубинці, китайці, югославці й інші хоча б у внутрішній політиці комуністичних режимів? Автор не здає собі, видно, справи з того, що разом з комуністичним переворотом йде винищення провідних людей майбутньої опозиції і цілковите вивласнення суспільства шляхом поголовного обезвласнення кожного громадянина з його засобів продукції, не виключаючи й самого робітника. Адже сьогодні Брежнєв, коли б мусів з якихось причин, міг би дозволити на легальне існування опозиційної політичної партії, яка в наслідок своєї абсолютної несамостійности під фінансово-економічним поглядом не могла б мати жадних шансів на прихід до влади; така партія так і залишилася б партією інтелектуальної еліти.

Те, що Москва таврує всі марксистські секти ,,зрадниками'', зовсім не перешкоджає їй користуватися симпатіями тих ,,зрадників'', особливо з того відламу марксизму, який вперто називає себе тільки соціялізмом. Марксизм-соціялізм терпить на невилікувальну хворобу, на т.зв. масочізм. Не зважаючи на численні погроми того відламу комуністами, і не зважаючи на запевнення соціялістів їхніми офіціозами про абсолютну неможливість спільної акції з комуністами, вони протягом місяців від дня такого маніфесту забувають свої врочисті запевнення і йдуть на спілку з комуністами при найближчій нагоді проти ,,буржуазії'', тобто проти демократії, запевняючи на ліво і на право, що вони проти ,,диктатури пролетаріяту'' і за демократію. Демократія ж неможлива, як і неможливе добро без лиха, коли немає леґальної й економічно незалежної опозиції, тобто іншої партії з правом і з практичними можливостями на практику в суверенних правах даного суспільства. Про те соціялісти знають, як і знають, що комунізм, тобто автентичний марксизм, це однопартійна система з претенсіями на науковість своєї точки погляду на всі справи людського світу. Приклади?...

Ось вони: Панас Феденко в своїй праці ,,Соціялізм давній і новочасний'', на сторінці 182, наводить з тексту резолюції Бюра Соціялістичного Інтернаціоналу з квітня 1956 р.: ,,Соціялізм і комунізм не мають нічого спільного. Комуністи просто перекрутили саму ідею соціялізму. Там, де вони мають владу, комуністи знищили всяку свободу, всяке право робітників, всяке політичне досягнення і кожну людську цінність, що їх соціялісти здобули (чи тільки соціялісти? — автор) в боротьбі протягом поколінь. Ми віримо в право людини, вони глумляться над ним.''

І коли шановний автор (м.б.) хоче справді довідатись про те, чи справді соціялісти були ті єдині, що постійно обороняли людське в людині, тоді нехай він зробить дві речі: 1) нехай розгорне ,,Капітал'' Маркса і, прочитавши уважно, він побачить, що не менше як одна четверта тексту заповнена наведеннями з праць ,,буржуазних'' авторів і з законів англійських парляментів, в яких права і умови праці робітника постійно оборонялися тими ж ,,буржуазними'' інституціями набагато поважніше і успішніше, ніж це мається в будь-якій комуністичній державі, і то далеко ще перед виступом самого Маркса; 2) нехай задасть собі труду і прочитає перший том ,,В.І.Ленін про Україну'', видання політичної літератури України, 1969р., і він знайде там, що Ленін розпинався за свободу народів і людини в багато досаднішии спосіб, ніж у вище наведеній резолюції соціялістів Заходу; тоді нехай шановний автор (м.б.) прочитає з такою ж увагою другий том названого видання і переконається, з яким нахабством, садизмом і з вирахованою східністю Ленін нищив, ломив і викорінював волю не тільки одиниць, але й цілих народів. Але це цілком не перешкодило соціялістам з-під прапору ,,Інтернаціоналу Праці і Соціялізму'' в 1951 році винести резолюцію, що — ,,хоч і в опозиції вони (соціялісти) до комуністичного режиму диктатури, то все таки визнають Совєтський Союз за революційну соціялістичну (!!) державу і апелюють до всіх соціялістичних партій протиставитися спробам війни з боку окремих урядів проти Совєтського Союзу.''

І не зважаючи на всі декляраці і гіркий досвід, соціялісти постійно йдуть у рішаючій хвилині рука в руку з комуністами: Чіле, Італія, Франція й інші, проти ,,буржуазії'', тобто демократії.

Наводжу повищі приклади тільки для того, щоб показати, яка ,,небезпека'' загрожує совєтській диктатурі з боку зорганізованого західнього соціялізму.

,,Може навіть китайські комуністи не є так небезпечні для Кремля, як ті европейські (комуністи), що хотять поєднати, як Дубчек, комуністичні ідеї зі свободою людини'', — пише шановний автор (м.б.).

Поперше, китайські комуністи є небезпечні для Кремля не тому, що вони кращі, що вони також за свободу людини, а тільки тому, що Совєтський Союз і Китай, незалежно від того, якої вони ,,релігії'', вони природні вороги: Китай душиться з перенаселення; на південь Індія душиться від свого перенаселення, а південий Сибір, найбільш природний терен для китайської експанзії, заселений ледве чи однією особою на квадратовий кілометер.

Далі, коли б Дубчекові пощастило, тоді навряд чи це можна б назвати комунізмом. Бо і що ж це, в суті речі, є комунізм? Комунізму не можна собі й уявити без цілковитого вивласнення кожного індивіда із засобів продукції для потреб власного прожитку. Комунізм це примусова колективізація. Її може попередити період ,,НЕПу'' чи період польської земельної реформи після Бєрута, одначе це ще не комунізм, тільки переходова стадія концесій індивідуальному капіталістові. Коли б ця переходова стадія перейшла в хронічний стан, тоді не можна вже говорити про комунізм, як і не можна говорити про комунізм у сьогоднішній Швеції, де стабілізація соціялізму з людським обличчям була і є постійно контрольована аграрною, тобто селянською партією, яка своєю політичною силою і впливами на національну політику шведів випередила соц. дем. (марксистську по назві) партію на цілих 22 роки.

Всяка система, яка претендує на єдиноправильність, силою факту мусить всмоктати в себе і всіх тих, хто й не погоджується з доктринами тієї системи; і щоб затриматись при принципі єдиноправильности, диктатура, в користь поголовного колективізму в секторі політично підопічного громадянства, необхідна. Така система не мусить навіть називатися комунізмом.

Коли ж хтось твердить, що західній еврокомунізм може погодити принцип колективізму з особистою свободою вибирати між колективізмом й індивідуалізмом, особливо, в економії, він мусів би доказати на практиці таку можливість, тобто доказати, що західні комуністи перестали бути комуністами і переставились на засади, щонайменше, суспільного солідаризму, на що абсолютно жадних доказів немає, навіть і в теорії, крім голословних запевнень, що ,,ми теж за свободу людині''. Так говорив багато разів і Ленін.

Врешті автор (м.б.) каже таке: ,,Комунізм не був

(Закінчення на стор. 3-ій)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

,,ЯК ПРИВІТ З МИНУЛИХ ЧАСІВ''...

Один з моїх колишніх жовнірів і читач ,,Свободи'' вислав мені її числа від 23-го і 30-го березня ц. р.

Як привіт з минулих часів я прочитав нарис про мого батька і передусім поезію Пантелеймона Куліша, присвячену його другові, що її свого часу опублікував також з нагоди дня смерти батька, 2-го лютого 1918 року у Празі німецький часопис ,,Прагер Нахріхтен''.

Випадково саме в цих днях я писав про мого батька, про його розповіді про Куліша і Тараса Шевченка, який колись був присутній на весільній забаві при одруженні моєї хресної мами, письменниці Ганни Барвінок, з Пантелеймоном Кулішем.

Тепер я вже старий і майже ніхто з моїх старих козаків з війни 1918-1920 р. вже не живе, лише молоді товариші з 1939-1945рр. присилають до мене листи з цілого світу.

Старі люди мають доволі часу на писання спогадів, На жаль, мій батько не встиг цього зробити, а робили це новіші покоління, які, на жаль, дещо неправильно подали, і я намагаюся тепер це спростувати. Але багато чого лишилося невідомим, передусім речі, що я їх пережив разом з батьком і які, можливо, декого будуть цікавити. Так, приміром, коли ми 1903 року були свідками парадного поїзду цісаря Франца-Йосифа I з царем Миколою у Празі, або як 1906 року маршалок Чернігівської губерні, князь Кочубей, приїхав христити моїх братів до Праги і при тій нагоді обіцяв подарувати мені коня. Або як нас часто відвідував професов Альберт Айнштайн і я бавився з його синами.

Вміжчасі померли мої сестри. Наталка, найстарша, пізніше дружина композитора Василя Барвінського, з яким вона потім перебувала понад 10 років на засланні у Потьмі і там поділяла спільну долю з нашим патріярхом Й.Сліпим. Потім Ольга і Маруся, серед чиєї спадщини я знайшов у Відні так багато пам'яток, які дали мені можливість пережити наново наше колись таке щасливе родинне життя.

Недавно я був на могилі моїх батьків у Празі. Пропам'ятна таблиця на будинкові, де помер мій батько, неушкоджена. Також пропам'ятна таблиця у Відні, Шкодагассе 8, — де колись Пантелеймон Куліш і мій батько робили переклад біблії — ще існує.

Приблизно 10 років тому збудовано в Грималові біля Тернополя, де народився батько, технікум ,,ім. Івана Павловича Пулюя''.

Мої спомини я пишу для австрійців, німців і швайцарців німецькою мовою. Таким чином, буде колись легше здійснити англійський переклад.

Олександер Пулюй.
Ліцльдорф, Німеччина

Вечір в пошану Богдана Кравцева у Філядельфії

Дев'ятнадцятого березня ц.р. заходом Літературно-Мистецького Клюбу у Філядельфії відбувся вечір присвячений пам'яті Богдана Кравцева. Досить простора заля ,,Тризуба'' заповнилась добірною публікою.

Варто не раз глибше застановитись та проаналізувати осяги даної визначної людини, щоб належно її оцінити, мати краще поняття який вклад в скарбницю нашої духової культури вона дала, віддати їй належну пошану, а часом і скористати з її ідей і думок та збагатити тим своє духове життя.

Можна сподіватись, що цей вечір, присвячений Богданові Кравцеву, виконав належно це завдання. Д-р Петро Клюк у своєму вступнім слові коротко, але докладно, подаючи біографічні дані про Б. Кравцева, перерахував його заслуги, важливіші пости, які він займав протягом свого працьовитого життя та його осяги, — на підставі чого можна було краще усвідомити собі, що Б. Кравців, будучи поетом і літературознавцем, був також визначним громадсько -суспільним та політичним діячем; можна було краще збагнути його духовість та особистість.

Б.Кравців вже в молодших роках виявив своє зацікавлення громадською працею будучи головою Союзу Української Націоналістичної Молоді в Західній Україні, був в проводі Пластового уладу, згодом активним членом ОУН, за що був арештований польською владою декілька разів.Був редактором журналів. численних видань та довголітнім співредактором ,,Свободи'', автором численних есеїв, наукових розвідок, літературних статтей. Був членом НТШ та науковим співробітником Українського Наукового Інституту при Гарвардськім Університеті. Та в першу чергу був поетом — авторству його належать численні збірки поезій та поетичні переклади, які зайняли визначне місце в нашій літературі.

Цей перегляд життя і праці поета, дав можливість з більшим зрозумінням вислухати дуже цінну і цікаву доповідь д-ра Остапа Тарнавського п.н. ,,Поетичний шлях Богдана Кравцева'' — присвячену головно його поетичній творчості. Доповідь була перериванa у відповідних моментах читанням творів Б.Кравцева, що гарно і зі зрозумінням виконали Зоріяна Луцька і Дора Варварів.

Д-р О.Тарнавський подав докладну аналізу розвитку творчости поета. Вказав великий вплив Райнера Марія Рільке на його творчість, від самих початків в ранній молодості і далі на протязі його творчого життя. Вказав, які літературні впливи виростили поетичну особистість поета. Наводячи цитати з літературних статтей Б. Кравцева, прелеґент доказав, які високі вимоги ставив до себе поет, поважно підходячи до писання поетичних творів, з глибоким психологічним підходом, вдумуючись та студіюючи глибоко теорії поетичної творчости і тут теорії Рільке відіграли чи не найбільшу ролю. Перші його вірші були друковані вже в 20-их роках. Розвиткові його творчості сприяло тоді пожвавлення літературного життя в Галичині, контакт із іншими українськими поетами того часу. Тоді був сильний вплив та захоплення творчістю Павла Тичини. Доповідач, наводячи приклади, доказав який великий вплив мав на поета П.Тичина, також Максим Рильський, а згодом наші неоклясики з Миколою Зеровим на чолі.

Д-р Тарнавський також провів паралелю між І. Франком і Б.Кравцевим. Вбачаючи схожість в особистості поетів, в підході до життя, в зацікавленнях; звернув увагу на подібність їхніх заінтересовань суспільно-громадським життям, активність в нім, у національнім світогляді та в патріотичній тематиці віршів. Обидва були засуджені за політичну і громадську діяльність, та, будучи під арештом, писали сонети; розуміється на стиль і настрій сонетів впливали специфічні тюремні обставини.

Доповідач також підкреслив, що життьові обставини Б.Кравцева та його патріотичні почуття не давали змоги стояти осторонь громадського та політичного життя, чому часто він не міг присвятитись виключно літературній праці, та, не зважаючи на це, його осяги в ділянці творчості дійшли до дуже високого рівня.

Д-р Тарнавський зупинився довше над творчістю Б.Кравцева, подаючи, докладний розгляд його тематики та стилів. На закінчення він підкреслив, що Б. Кравців вважав своїм обов'язком принести свій талант у дарі людям, служити ним свому народові, що йому і вдалось зробити.

Другою частиною цього вечора була вокальна програма, яку дуже приємно і з чуттям виконала співачка (сопрано) Марія Сербин-Брездень під акомпаньямент піяністки Ждани Кравців-Скальської.

У репертуар ввійшли такі твори: ,,Immerleiser''(Johanes Brahms) ,,Allerseelen'' (Richard Strauss) та з українських ,,Жита'', слова Олеся, музика Гнатишина; ,,Ой нагнувся дуб високий'' Гайворонського.

Ця вокальна частина створила відповідний настрій та спричинилась до більшої святочности вечора.

ТВОРИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА — РУМУНСЬКОЮ МОВОЮ

Наприкінці минулого року, — інформує київська ,,Літературна Україна'' — румунська шевченкіяна повнилася збіркою, до якої увійшло чотирнадцять поем від ,,Катерини'' до ,,Марії'', що їх переклав румунський поет Віктор Тулбуре. Книгу прикрашують репродукції картин Т. Шевченка, у ній подано хронологію життя і творчости Кобзаря, а на її обкладинці знаходяться дві строфи зі ,,Заповіту''. З появою цієї книжки завершено переклад поетичної творчости Тараса Шевченка. Майже тридцять років тому в 1952 році в Букарешті вийшла книга поем Шевченка, які переклав Віктор Тулбуре. У 1957 році, після п'яти років праці Віктора Тулбуре, вийшов переклад Шевченкової поеми ,,Гайдамаки'', а через два роки у серії ,,Найкращі поезії'' з'явився друком новий том Шевченкових творів.

Комуністи в Італії втрачають голоси у виборах

Рим. — Урядова Християнсько-демократична партія і соціялісти здобули значну перемогу у місцевих виборах, які відбувалися в Італії в неділю, 17-го квітня ц.р. Комуністи натомість втратили в багатьох місцевостях багато голосів і тим самим позиції, які вони досі займали у провінційних урядах і міських управах. Вибори проходили у 85 містах і містечках. Християнські демократи, партія теперішнього прем'єра Джуліо Андреотті, здобула 39,2 відсотків голосів, тобто 1,3 відсотки більше, як в парляментарних виборах в червні 1976 р. Комуністична партія втратила майже 10 відсотків голосів. Скрайньо ліві і праві партії рівнож потерпіли поразку. Найбільше голосів здобула Соціялістична партія Італії і піднеслась з 9,2 до 14,1 відсотків голосів. Дещо більше голосів здобула також Соціялдемократична партія, яка віддавна входить в коаліцію з Християнськими демократами. В минулих парляментарних виборах Християнсько - демократична партія здобула була 38,7 відсотків голосів, а Комуністична 34,4 відсотких усіх голосів.

БЛАГОСЛОВЕННЯ і ПОЛОЖЕННЯ В ЗЕМЛЮ НАРІЖНОГО КАМЕНЯ під будову Українського Крайового Собору у Вашінґтоні, Д. К.

Пресове Звідомлення ч. 6 (від 1 листопада 1976 до 1 квітня 1977)

У неділю, 22-го травня 1977 року Апостольський Адміністратор Єпископ Василь Лостен візьме участь у благословенні та положенні наріжного каменя під будову Українського Католицького Собору Пресв. Родини у столиці Америки.

Це торжество пічнеться в 3:00 годині по полудні. Концерт з цієї нагоди відбудеться в 5:00 годині вечора в авдиторії Школи Арчбишоп Карол при Гервуд вулиці.

•

Пам'ятникова Кампанія, з днем 3-го квітня 1977 року, так представляється:

159	Пам'ятників від Парафіян Церкви Пресв. Родини	520,667.00
1	Пам'ятник від Українських Отців Редемптористів	50,000.00
32	Пам'ятники від жертводавців з ЗСА і Канади	42,444.00
250	Менших пожертв від ЗСА та Канади	4,259.00
РАЗОМ 192 Пам'ятники і 250 Пожертв на суму		$617,370.00

Готівкою одержано з Пам'ятникової Кампанії до 3-го квітня 1977 року:

Від 159 Пам'ятників з Парафії Пресв. Родини з Вашінгтону	$ 94,954.50
1 Пам'ятника Укр. Отців Редемптористів	20,000.00
32 Пам'ятників Добродіїв з ЗСА і Канади	18,535.00
250 Менших Пожертв з ЗСА та Канади	4,259.00
РАЗОМ готівкою до 3 квітня 1977 р. одержано	$137,748.50

ПАМ'ЯТНИКИ ВІД НЕ-ПАРАФІЯН

Від 1 листопада 1976 до 3 квітня 1977 року

(Мінімум $300.00)

$1,000.00 — Семен Дудра, Ричмонд, Вірджінія.

$500.00 — Андрій і Аделя Гринь, Джонсон, Па.

$300.00 — Іван і Марія Скорацькі, Ричмонд, Вірдж.

ПОЖЕРТВИ ГОТІВКОЮ (до 300.00)

$130.00 — Юрій і Оксана Мельникович, Оверлянд Парк, Кансас. $100.00 — Пан і Пані Михайло Стефанишин, Ст. Павл, Мінн.

$50.00 — Пан і Пані Ігор Руденські, Парма, Огайо; Марія Мульваній, МкКлін, Вірдж.

$45.00 — Марія М. Овчаренко, Чарлстон, Ілл.

$40.00 — Роман і Бозена Сахно, Ричмонд, Вірдж.; Стефанія Ракуш, Монтреаль, Квебек; Пан і Пані Михайло Олійник, Йорктон, Саск., Канада;

$25.00 — Пан і Пані Ігнатій Тимофій, Дейл Ситі, Флорида; Катерина Гоменда, Форд Ситі, Па.; Іван Дикі й Марія Дикі, Норт Тонованда, Н. Й.; Віллям Форд, Лангам, Мд.;

$20.00 — Д-р Зенон Ніжанковський, Лігайтон, Па.; Михайло і Марія Билі, Бервик, Па.; Пані Василь Самофал, Ню Бритин, Конн.; Ярослав Тиховський, Нюарк, Н. Дж.; о. РОман Ганас, Балтимор, Мд.;

$10.00 - Йосиф Пакуш, Роановк, Па.; Василь і Телма Долінські, Вінніпеґ, Ман.; Зофія Масловська, Берн, Н. Й.; Розалія Пернаровська, Торонто, Онт.; Пані Володимир Безгатська, Лорейн, Огайо;

$5.00 — Антін Р. Слиш, Шіпенбург, Па.;

$2.00 — Йосиф Сташко, Оксон Гілл, Мд.

ПОЖЕРТВИ НА БУДОВУ СОБОРУ

(В пам'ять Покійної Олени Канди, Вашінгтон, Д. К.)

$100.00 — Володимир Тустанівський, Детройт, Міш.;

$40.00 — від Томи Бурні (25 робітників з Конгресової Бібліотеки).

$30.00 — Іван Малиновський, Гаятсвил, Мд.

$25.00 — Іван і Ріта Васюрко, Атко, Н. Дж.

$20.00 — Марія Демидчук-Чучман, Торонто, Онт.; Д-р Омелян і Татіяна Антоновичі, Вашінґтон, Д. К.; Анна Блонарович, Дон Миллс, Онт.

$15.00 — Євген і Лідія Яросевичі, Силвер Спрінг, Мд.

$10.00 —Теодозій і Стефанія Дячок, Такома Парк, Мд.; Олександер і Марія Сокіл, Силвер Спрінг, Мд.; Юліян і Лусіл Анна Тимм, Гаятсвил, Мд.

$8.00 — Юстина Бабаян, Гаятсвил, Мд.

$5.00 — Марія Слота, Коледж Парк, Мд.; Михайло і Марія Дубик, Брентфорд, Мд.; Павліна Кондрат, Авендейл, Мд.; Н. Н., Вашінгтон, Д. К.

$2.00 — Анастазія Іщенко, Авендейл, Мд.

$1.00 — Віра Бачінська, Олній, Мд.

Пожертви від Членкинь Союзу Українок Америки, Відділ 78 ім. Олени Степанів з Вашінгтону, Д. К.

$10.00 — Марта Терлецька, Арлінгтон, Вірдж.; Мирослава Скасків, Аделфай, Мд.; Марія Базарко, Вітон, Мд.; Мотрія Слоневська, Арлінгтон, Вірдж.; Тамара Вітковицька, Силвер Спрінг, Мд.

$5.00 — Роксоляна Яримович, Коледж Парк, Мд.; Ольга Курилас, Вітон, Мд.; Наталія Волинець, Фалс Чирч, Вірдж.; Ірина Вітковицька, Вашінгтон, Д. К.; Христя Кіналь, Вашінгтон, Д. К.; Лідія Яросевич, Силвер Спрінг, Мд.; Христина Громоцька, Силвер Спрінг, Мд.; Марія Кормелюк, Силвер Спрінг, Мд.; Христина Пацлавська, Кенсінгтон, Мд.

$2.00 — Ліда Бігун, Вітон, Мд.; Євгенія Шарко, Коледж Парк, Мд. Разом $430.00

Ми сердечно дякуємо всім нашим Парафіянам з Вашінгтону та всім нашим Добродіям і Приятелям з ЗСА і Канади за їхні щедрі Пам'ятники і Пожертви на будову Українського Крайового Собору у Вашінгтоні, Д. К. Нехай Господь і Його Пресв. Матір винагородять їх обильно.

Благословення і положення в землю Наріжного Каменя в день 22 травня цього року відзначатиме великий крок в перед у здійснуванні наших замірів. Детальні пляни та специфікації в коротці будуть закінчені. Як тільки все буде зготовлене та уряд Дистрикту Колюмбії дасть своє потвердження, то ми зараз приступаємо до будови. Просімо Пресв. Родину — Ісуса, Марію, Йосифа, щоб нам допомогли...

На Вашу просьбу ми Вам вишлемо безплатно Пропам'ятну Книжку про будову Собору та Пам'ятникову Листу для Вибору Пам'ятників. Просимо писати на слідуючу адресу: Holy Family Ukrainian Catholic Church, 4817 Blagden Ave. N.W., Washington, D.C. 20011.

о. Стефан І. Шавель, ЧНІ, Парох
о. Йосиф Денищук, ЧНІ, Директор
Михайло Варис,
Голова Пам'ятникової Кампанії

ЩЕ ПРО ЕВРОКОМУНІЗМ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

людяний, заки москалі зробили його звіринним''. Так нібито комунізм поза Совєтським Союзом, як Китай, Альбанія, Югославія і т.д. залишився людяним.

Я хотів би бачити, щоб оце своє твердження автор підкріпив бодай одним прикладом комунізму в політичній практиці перед жовтневою революцією в Росії. На яких підставах автор твердить, що ,,перед тим комунізм не був людяний'', коли той комунізм ніде і ніколи ,,перед тим'' не існував у комплексі суверенної, абсолютної влади в усіх ділянках державно національного життя? Хіба комуністичного способу життя по манастирях ми тут враховувати не будемо, бо те життя основане на цілком інших моральних засадах, ніж засади комуністичної діялектики.

З якої ж причини пускається автор на голословну пропаґанду тієї ідеї, яка допомогла російському імперіялізмові знищити самостійно думаючу людину в Україні? Бо це, каже автор, ,,може допомогти нам і вийти Україні на користь''.

Це тільки доказує, що ми нічого не навчилися на протязі 60-ти років, бо докладнісінько такі надії покладали наші батьки на соціял-демократію, йдучи на зустріч вселюдському братанню і в хвості чужої думки. І де ми опинилися? Царат за жадних умов не мав того ,,морального'' виправдання перед інтелектуальним світом, ні тих технічних засобів, ані аж таких безетичних засад для винищування народів, які дав російському імперіялізмові марксизм. Своїм твердженням автор знову підсуває надію українському народові дістати щось ,,на бецуґшайн'', цей раз від еврокомунізму. Зачароване коло української доморослої спекуляції.

Вчімося висувати свої власні погляди, незалежно від того, як непопулярні вони не були б серед сучасного зміновіховства. Ідейна самостійність жидівського інтелекту врятувала цей нарід від долі найпотужніших народів античности. Коли ми не винесемо перед світом переконливого арґументу на небезпеку самого марксизму для поширення свободи людини, поки ми не виробимо тверезої платформи для переоцінки соціяльних вартостей в сучасному світі і поки ми не станемо поруч, але не разом з домінантними тенденціями-ідеями сучасних політичних напрямків, нам не допоможе ні еврокомунізм, ні націоналізм, ні соціялізм, ні капіталізм — ніхто! Бо Совєтський Союз зберігся і зберігається не тому, що він російський, а тому, що він прикривається марксизмом. І докладне висвітлення небезпеки, яку несе Заходові автентичний марксизм, це перше і основне завдання української політичної думки.

Увага! **Увага!**

Конференція Українських Пластових Організацій
ГОЛОВНА ПЛАСТОВА БУЛАВА

МІЖКРАЙОВИЙ ВИШКІЛ ПРОВІДНИЦЬ ТАБОРІВ УПЮ-ок

ШКОЛА БУЛАВНИХ

відбудеться

в цьому році в Гантері, Н. Й. у часі від 30 липня до 13 серпня.

Зголошення пластунок **після** закінченого 16-го року життя, які мають зацікавлення у майбутній праці в проводах таборів юначок, слід слати до кінця місяця квітня на адресу: O. Kuzmowycz, 221 Fire Island Avenue, Babylon, N.Y. 11702. U.S.A.

Форми зголошень одержали усі проводи станиць на терені ЗСА і Канади.

Окружний Комітет Відділів Українського Народного Союзу в Детройті

повідомляє, що

ОРГАНІЗАЦІЙНІ НАРАДИ

відбудуться

у суботу, 30 квітня 1977 р., о год. 7 веч. у залі Українського Народного Дому
при вул. Мартін ч. 4655, Детройт, Захід

У ПРОГРАМІ:

1. Перевірити дотеперішню передконвенційну організаційну працю за перший квартал **1977 року.**
2. Затвердження пляну праці Округи на біжучий рік.

Різне.

У нарадах візьмуть участь:

ЕВГЕН РЕПЕТА, головний радний УНС
БОГДАН ДЕЙЧАКІВСЬКИЙ, обласний організатор УНС

У нарадах зобов'язані взяти участь члени управи Окружного Комітету, секретарі та члени управ приналежних Відділів і конвенційні делегати.

ЗА УПРАВУ:

Володимир Дідик, голова — **Петро Залуга, секретар**
Василь Папіж, прес. реф. — **Ярослав Базюк, фін. реф.**

Варнкі турбується становищем Москви до справи роззброєння

Вашінгтон. — Пол Варнкі, який є директором Агенції для роззброєння і контролі над зброєю, як теж головним представником ЗСА у переговорах зі Совєтським Союзом в справі обмеження стратегічної атомової зброї, в середу, 20-го квітня, заявив перед сенатської підкомісією, що він надіється, що незабаром розпочнуться ,,продуктивні переговори" щодо нового договору між ЗСА і СССР в справі обмеження атомової зброї, але не є певний, чи Москва дійсно хоче, щоб такий договір був підписаний і тому треба ще ,,зждати на докази". Варнкі сказав, що недавні розмови президента Джіммі Картера і державного секретаря Сайруса Венса зі совєтським амбасадором Анатолієм Добриніним в справі нового договору дають підставу сподіватися, що Москва таки в принципі погодиться на пропозиції ЗСА, які Леонід Брежнєв відкинув в кінці минулого місяця. Варнкі підкреслив, що це тільки його здогади.

Конференція Українських Пластових Організацій
ГОЛОВНА ПЛАСТОВА БУЛАВА

МІЖКРАЙОВИЙ ВИШКІЛЬНИЙ ТАБІР

ЛІСОВА ШКОЛА

відбудеться

від суботи, 30 липня до суботи 13 серпня 1977 року
в горах Кетскіл коло Гантеру, Н. Й.

Карти зголошення можна одержати в Пластових Станицях або в бувших Абсольвентів Л. Ш.

ЮВІЛЕЇ УКРАЇНСЬКОГО ТАНКУ

В цьому році минає 60-ти річний ювілей мосі творчої праці, що почалася в 1917-ому році у столиці України Києві, а також 50-ти річчя мого приїзду до Канади, що почалося в 1926-тім році.

За ці роки, майже по цілому світі український танок прославляв наше мистецтво. 26-го березня 1977 р. в Торонті під почесним патронатом Головної Управи КУК і місцевого КУК, започатковано ці роковини ювілейним бенкетом в мою пошану. — Але ця пошана належить не тільки мені, але всім моїм танцюристам і прихильникам. Хай цей почин буде початком святкування ювілею в усіх провінціях в такому порядку, як були засновані перші школи по цілій Канаді, починаючи від Торонто аж до Ванкуверу. На цих ювілеях мають брати участь всі теперішні танцюристи разом із своїми учителями, інструкторами та балетмайстрами. Святкування добре мати по неділях, десь 3-тя год. по пол., а десь о 7-ій год. вечора ювілейні бенкети. Всім учасникам у фестивалях, будуть видані почесні ювілейні свідоцтва. Закінчення ювілейних святкувань відбудеться в Оттаві — столиці Канади та у Монтреалі, де була Олімпіяда, — величезним здвигом не тільки танцюристів, але й наших хорів, оркестр тощо. Це мало б відбутися під патронатом Головної Управи КУК і під опікою Канадського уряду.

Я прошу всі ансамблі по цілому світі, щоб вони улаштовували ще перед тим у себе фестивалі, щоб причинитися матеріяльно до видання монографії не тільки про мене, але й про всю працю Вашу.

Громадський Комітет запросив на головного редактора Бориса Береста.

Прошу присилати архівні речі, фотографії, рецензії та інші матеріяли з праці всіх колишніх і теперішніх танцюристів.

Боже поможи нам всім виконати цей плян.

В. АВРАМЕНКО

•

МОНОГРАФІЯ ПРО ВАСИЛЯ АВРАМЕНКА

Щоб гідно відзначити п'ятидесятиріччя творчої діяльности нашого заслуженого балетмайстра, кінопродуцента і громадянина Василя Авраменка, громадський Комітет вирішив видати монографію про цього визначного мистця. Монографія про Василя Авраменка матиме понад 600 сторінок друку великого формату 8½ на 11 цалів, видрукована на люксусовому крейдяному папері, в твердій обгортці з золотим тисненням. Книжка міститиме, крім окремих статтей, нарисів і спогадів, - понад 1000 фотосвітлин та ілюстрацій.

Відповідальним редактором монографії призначено Бориса Береста, відомого мистецтвознавця і дослідника української мови, автора ,,Історії українського кіна", монографії про Олександра Довженка, книжки ,,Тарас Шевченко і українське кіно", співавтора книжки ,,Мистецтво слова", а також автора численних статтей на мистецькі та мовні теми. Б. Берестові треба завдячувати видання ,,Українського правопису" проф. П. Ковалева.

Громадський Комітет засновує окремий фонд для видання монографії про В. Авраменка, звертаючись до всіх колишніх учнів нашого визначного ювілята, до всіх українських установ і організацій, а також до окремих громадян, — надсилати свої пожертви на цей гідний уваги почин на адреси:

V. Avramenko	V. Avramenko
130 East 3rd Street	196 Bathurst Street
New York, N.Y. 10009	Toronto, Ont. M5T 2R8
U.S.A.	Canada

ПРОБЛЕМА...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

лу, чи то наприкінці кожного тому. Треба теж поважно призадуматися над доцільністю видавати англійською мовою всіх 10-ти томів, які все одно закінчуються тільки 1658-им роком. Все це — справа наших найповажніших істориків, які ці справи мусять вирішити.

Патріотичні українські люди пожертвували вже на цю ціль кількадесят тисяч долярів. Кошт 10-томового видання вимагав би сотень тисяч. Але грошова справа не грає тут головної ролі. Головну ролю грає тут український інтерес: ніколи раніше так яскраво, як сьогодні, не існував імператив, щоби видавані у вільному світі наукові твори приносили хосен українській визвольній справі. Річ не у партійно-політичному світогляді Михайла Грушевського, який змінювався. Він був членом-засновником Української Націонал-демократичної партії у Львові, але й не задарма такий поважний і відповідальний громадянин і державний муж як Олександер Лотоцький називає його у своїх ,,Сторінках минулого'' ,,архисоціялістом''. Михайла Грушевського можна виправдувати, що він у 1924 році, в добі відомого ,,радянофільського'' руху, що вірив у можливість розвитку українства в ,,радянській'' Україні, виїхав до Києва, бо вважав, що тільки там зможе користати з тих наукових джерел, на яких хотів оперти дальші свої твори. Ці надії Грушевського знівечили большевики, і Михайло Грушевський і нині є для них анатемою. І ми шануємо в ньому велетня української науки, першого Президента Української Народної Республіки. Але це далеко не значить, щоби твори Грушевського ставити нарівні з Євангелією, особливо, коли йдеться про чужинецький світ і про ту дійсність, в якій сьогодні знаходиться Україна.

Їдемо на Третій З'їзд Станиславівщини!

Колишні мешканці Станиславівської землі, яка — з ласки нових окупантів — називається тепер ,,Івано-Франківською". На своєму Першому з'їзді, у Клівленді - Лейквуді, під кінець травня 1975-го року, просто... забули офіційну ціль імпрези: вибір керівних органів та обговорення запляновaного альманаха своїх рідних сторін. Коли вибори Центрального Комітету почали затягатися, народ просто заявив організаторам: ,,Ви так чудово справу робите дотепер... — катайте далі так, а нам... дайте зустрічатися!.." І клівлендські організатори примикали око на такі заяви (щоб не було видно в ньому сльози вирозуміння і співчуття) — бо, якби не їхній організаційний сан і стан, й самі так казали б... Не інакше було на Другому з'їзді, в третій вікенд вересня, 1968-го року, на Союзівці.

Але інакше буде тепер, на Третьому З'їзді Станиславівщини, що відбудеться в суботу й неділю, 7-го й 8-го травня, цього року, (знову) на Союзівці.

Це буде вже обжинковий з'їзд. Ми виконали своє основне завдання: Альманах Станиславівської Землі" виданий, одна частина Земляцтва вже його читає, інші дістануть особисто в час з'їзду, чи потім поштою. Лишилося тільки заслухати кінцевий звіт — розрахунок ЦК, рішити дальшу долю цього Ц(ентрального) К(омітету), а там... гуляй, душе, — зустрічатися, зустрічатися, зустрічатися...

З великим задоволенням відмічуємо, що цим разом уже ніякі критики не вибиватимуть нам очей статтями про (реґіональну) обмеженість і непотрібність таких альманахів: Бо, коли свої критики не зрозуміли наших інтенцій і окупанти України зрозуміли їх добре, закидаючи читацький ринок у Краю своїми реґіональними альманахами, марки ,,мейд ін Москав", (які гидь бере читати... Щойно тоді наші критики зрозуміли, що велика, соборна справа складається з малих (на американських грошах стоїть ця істина, подана латинською мовою: ,,Е плюрібус унум" — з багатьох частин одна" цілість).

Єдиною проблемою цього з'їзду є число учасників. За дванадцять літ нашої праці і з'їздів відійшло з цього світу так багато нашого Земляцтва, що ,,конкуренційний" з'їзд на другому світі... був би хіба численніший, як цей наш Третій з'їзд, поцейбіч буття... Єдина рада для нас: змобілізувати всі резерви!.. Одружені мусять обов'язково привезти свою ,,другу половину", а далі, дітей і внуків своїх.

Коли до сказаного додати бенкет із мистецькою програмою, а далі, обжинкову забаву, з танцями, можна тільки вигукнути: серце станиславівське — чого тобі ще?!..

В закінчення, замість висилюватися на нові арґументи, наводимо старі, взяті з 2-го числа ,,Голосу Станиславівщини", перед Першим З'їздом Станиславівщини:

,,... Наплечники готові, їдемо на з'їзд. Мусимо обмінятися своїми (а насправді, наших жінок), поглядами, обмінятися сивизнами, лисинами і зморшками, страхами перед нашою фізичною, а наших дітей духовою смертю. Їдемо, щоб дістати відповідь на тисячу питань... Їдемо бо нарешті знову можемо на щось таке їхати — Їдемо, бо не можемо не їхати!.. Лиш мертвець і духовий старець можуть бути байдужі до побачення з власним минулим, з людьми й подіями, що створили більшу частину нашого життя.

Тому, запрягаймо коні (,,кари", чи ,,баси") вороніі та й поїдем здоганяти літа молодії!.. "

О. Гайський

В пам'ять Дорогих
сл. п. Івана і Романа Гребеняк
зложили на цілі НТШ в ЗСА
суму СТО долярів

Лавдонвілл, Н. Й. — Слава і д-р Ірина ГРЕБЕНЯК

СПІЛКА УКРАЇНСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ АМЕРИКИ
ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ в НЮ ЙОРКУ

П'ятниця, 29-го квітня 1977 року, год. 7-ма веч.

ДИСКУСІЙНИЙ ВЕЧІР

,,Адміністрація Президента Картера очима 3-ох поколінь"

Беруть участь: **ред. ІВАН КЕДРИН, мгр ОРЕСТ ПИТЛЯР і д-р АДРІЯН СЛИВОЦЬКИЙ.**

Модератор — **інж. ПАВЛО ДОРОЖИНСЬКИЙ**

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у США

з великим смутком повідомляє про упокоєння в Гайдельберзі (Німеччина) з 17 на 18 квітня 1977 р. світової слави вченого славіста

Проф. Д-ра ДМИТРА ІВАНОВИЧА

ЧИЖЕВСЬКОГО

нар. 23-го березня 1894 року

дійсного члена Академії, б. керівника історично-філологічно-філософічного Відділу Академії, члена видавничого Комітету Анналів Академії, автора історії української літератури та численних наукових праць українською та іншими мовами.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

•

Дочці Покійного Тетяні та всім Друзям висловлюємо глибоке співчуття.

УПРАВА УВАН у США

В поклоні нескореним Героям спротиву

Відгуки болю і страждань нескорених героїв-дисидентів донеслись понад залізну заслону, понад широкі океани до нас, вільних духом, і звернули на себе увагу Білого Дому та урядів вільних держав у світі.

Розуміючи тяжке положення наших братів і сестер в Україні, Сестрицтво Покрова Пресвятої Богородиці при парафії свв.Володимира й Ольги в Чікаго включилось в акцію допомоги. Услід за імпрезою з минулого часу, що звалася „Голодний Обід", з програмою, присвяченою оборонцям правди українського народу, 13-го лютого, ц.р. заходами Сестрицтва відбулася друга подібна імпреза — вечір „Брат-Братові" з різноманітною програмою, що її з великою умілістю і мистецьким відчуттям перевела голова імпрезової референтури Сестрицтва Стефанія Кралька.

На сцені — портрет Валентина Мороза, на столах китички ялиці зі свічками. Притемнене світло — тишина. Програму започаткувала голова Сестрицтва Сусанна Казанівська, вказуючи на чимале літературу, так українську, як і іншомовну, де стверджено знехтування Гельсінської Декларації урядом СССР. Словами „Самвидаву", несеться голос про боротьбу українського народу за незалежні йому права. Проноситься голос дисидентів почерез мури в'язниць, психіятричних закладів, концтаборів летить у широкі світи до молодого покоління, нагадуючи, що пора кувати їхні характери до дальшої боротьби, а нас у вільному світі закликає до моральної і матеріяльної допомоги Нескореним.

На грані двох світів стоїть Вона, Україна, — рецитувала сестриця Кралька, її голубі очі з болем дивляться на свій народ, якому доля на протязі століть так часто дарувала і біль і горе, кидала його в руїну і знову давала йому силу піднести гордо чоло, щоб далі боротись за свої права. Ще так, здається, недавно Друга світова війна перекотилась нашою землею, несучи спустошення і забираючи мільйони жертв. Та людство піднялося з руїни і почало будувати нове життя тут, на Заході і там на Сході.

Два світи Схід і Захід, а яка різниця між ними. На Заході розвинулась техніка, почався процес покращання життьового рівня людей. На Сході кувався заговір про світову революцію і поширення комунізму, чи точніше московського імперіялізму. На наших рідних землях пляново і продумано проходить русифікація, а права, забезпечені конституцією, існують тільки на папері. В той час, як тут університети вирощували нових науковців, там архіви і бібліотеки з нашими культурними цінностями горіли, хіба що дещо з них вивезено до Москви чи Ленінграду. Хотіли наші недруги позбавити Україну її духових вартостей, звести її до стану етнічної групи без можливости культурного розвитку, та це їм не вдалося. На грані двох світів стала Доля України. Із глибини народу залунав сміливий голос протесту устами шести — і семидесятників, а на кінець тих, що боронять людських прав, схвалених міжнародною угодою в Гельсінках. Ці новітні борці своїми виданнями, полемікою, поезією розбудили народ, викликали думку про придешні покоління. Про них власне і пише Василь Симоненко у вірші „Ми думаємо про Вас". Цей вірш прочитала сестриця Люба Коломиєць.

Після появи цього вірша поновились арешти, засланння, тортури, родинні трагедії. Страшний біль роздирав серця матерів, жінок і дітей. Ці події насвітлила Леся Храплива у вірші „Січень-Лютий". Його прочитала Ольга Федак.

Усім знаним і незнаним матер'ям, що поневіряються на засланні, залишивши дітей без потрібної їм ніжности і любови, без дороговказу, Леся Храплива присвятила вірш „Квіти для мами". Це відгомін події під час процесу Ірини Стасів-Калинець, коли жорстока рука вирвала з рук дитини квіти, призначені для її матері. Цей вірш прочитала Марія Брама.

Рома Турянська поінформувала про арештування в Україні: Миколи Руденка, голови Київської української групи сприяння виконанню Гельсінських угод.

Не вдалось окупантові заглушити голосу спротиву. У публікаціях „Самвидаву" він проник у народні маси, дістався й до нас на Захід. Нові гасла і відважні ідеї залунали словами Олеся Бердника у „Заповіті України". Цей заповіт відтворила Рома Турянська з її питомою імпресією. „Воскресни, Мамо, привіт Тобі шлемо на рідні простори, до далеких рідних нам піль, лісів і степів, де нарід наш нескорений живе".

Піснями „Туга" (слова О.Залеського, музика Гнатишина) і „Вона не прийде" (слова Ю.Форися, музика Гуміньловича) у виконанні тріо „Незабудьки" полинув привіт до рідної України.

Звернім свої очі до того, хто став символом боротьби й вірности предвіковим ідеям і принципам, — говорила далі Стефанія Кралька. — Звернімось до Валентина Мороза словами в'язнів Володимирівської тюрми: „Хто він — скажіть мені". Валентин Мороз — це символ сьогоднішньої боротьби української людини на українській землі. Віддаймо йому пошану з думкою за його чин і страждання сотень таких борців, як він. Вони є пригадкою про наш обов'язок перед Батьківщиною".

В цьому моменті представники молоді: Ганнуся і Катруся Дудичі, Марта Винниченко і Дарка Гірняк поклали квіти перед портретом Валентина Мороза на сцені, а всі приявні молитвою Юрія Клена „Помолимось за тих, що у розпуці" благали Господа про милосердя для терплячих. Продовженням цієї молитви був „Отче Наш", що його проказав о. митрат Маріян Бутринський, після чого на столах загорілися свічки, символ віри у краще майбутнє нашого народу, і приявні приступили до скромної трапези.

Ми пережили хвилини духовної снаги. Дай Боже, щоб те, що ми відчули того вечора, залишилось у наших серцях як заклик до дії: об'єднано з духовим проводом працювати і допомагати належних Україні прав, передати молодому поколінню ідеї, які линуть з України, й освідомити його, що бути українцем — це стати воїном за правду і честь свого народу.

Стефанія Стахнів

У КИЄВІ ПІДОЗРІВАЮТЬ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

тому мертвим на вулиці Воровського поблизу рогу Обсерваторії.

Вранці перевезли з моргу до дому, а о четвертій на Байковому кладовищі мерзле грудня глини гупнуло в віко домовини.

Лежав спокійний, красивий, молодий. Густе й довге, чорне без сивини волосся відтіняло високе чоло. Тільки суворіший, здавався, ніж був за життя, значиміший — лагідности, доброти на лиці не стало.

На Байковому кладовищі зараз простих смертних не ховають: як виняток - за дозволом міськради (а чи за добрий хабар) — іменитих діячів. Та й то — там уже могила на могилі, хоронять на новому міському цвинтарі на Гостомельському шосе. Але Борис Федорович давно „забронював" собі вічну домівку на Байковому. Поруч бабусиної могили насипав він іще два горбочки, поставив огорожу, прибив дошки з написами: „Віра Олександрівна Матушевська" — мати, „Василь Федорович Матушевський" — брат. В мамині могилі присипав жменю землі, привезеної з Мордовії. Братова — просто так. В товстому, пошарпаному записнику, що лежав на робочому столі небіжчика, було написано: „Байкове кладовище, 9-та ділянка, моя могила, поховати в маминy".

Проводжало чимало люду. Промовляли теплі, не казенні слова. Щиро плакали. Друг Покійного, старий письменник (Борис) Антоненко-Давидович, що теж відбув по тюрмах-таборах свої 18 літ, сказав:

„Пішов од нас останній свідомий нащадок одного з останніх років старої чесної української інтелігенції, яка бажала добра і тільки добра любій своїй Батьківщині... Дорогий друже, хвала Богові — збулася мрія твоя: спочивати вічно в рідній українській землі. Хай же буде тобі легкою київська земля"!

В моргу, коли чекали видачі тіла, Х. сказав:

— Безглуздя. П'ять років ще треба йому жити.

І розповів, що оце днями Борис викладав йому свої пляни й переконав, що потребує рівно п'ятьох років життя. Був він людина ретельна, обов'язкова, завбачлива і точно порахував, що саме п'ять і не більше треба йому, аби впорядкувати родинні архіви, прокоментувати листування й документи („бо того коментаря, крім мене, вже ніхто не здатен зробити!"), завершити переробку праці про Шевченка, а головне — написати спогади про СВУ.

— Ми всі, друзі його, — казав Х., — весь час підштовхували: сідай, записуй СВУ, адже двоє вас лишилося, та ж Ганцов уже не в силі? І оце знаєте, із тиждень тому сказав він мені,ніби почав писати спогади. Я зрадів, але не розпитав, ні прочитати не просив тих сторінок, хто ж думати міг. І не знаю, чи встиглося таки щось, а чи тільки намітки робив.

Почув те — і шпигунула лиха підозра. Та тут-таки її прогнав. Дурниця, кому потрібна смерть старого, навіть коли б і дізналися ті „органи", що пише він свої спогади, та як могли дізнатися про те, що існувало тільки в пам'яті... А втім, знову майнуло, коли розповів далі Х., як одержували в слідчому відділі міліції речі небіжчика — портфель, шапку, якісь там карбованці (годинника не повернули, зник). Запитали в господарки кабінету — слідчим виявилася жінка на прізвище Москаленко, — чи можна б довідатися, де саме знайшли покійного, як упав, як лежав, —побалакати з тими міліціонерами, ознайомитися з протоколом.

— Навіщо це вам? — підозріло спитала слідча.

Поясни, що рідним і друзям хочеться бодай догадуватись якось про останні хвилини дорогого небіжчика. Тут жінка наче трохи розгубилася, а з кутка кабінету озвався впевнений чоловік у цивільному, який опинився тут у кабінеті якось ніби не випадково.

— Все, що вам положено, ви взнаєте, — зронив чоловік.

Більше запитань не ставили. А другого дня з медичного висновку дізналися, що смерть настала від серцевої хвороби. Ото й все.

Та ні, не потрібна їм його смерть (як не потрібне було їм його життя).

...Повертався Борис Федорович з роботи — це ж початок року, а він пенсіонер, має право два місяці на рік працювати, підробити сотню до 63-ох карбованців пенсії, то він щороку одразу ж у січні і вирушав до свого гідрометроцентру... То ж повертався з роботи, зайшов до друга свого Антоненка-Давидовича. Був бадьорий, веселий, чудово себе почував, приємно погомоніли, теж і йому натякав, що розпочав записувати ті спогади. О пів на десяту попрощались — Антоненко останній, хто бачив його живим. Щоб потрапити додому на Тургенєвську з будинку письменників на вулиці Леніна, де живе Антоненко, треба вийти на вулицю Воровського, сісти в трамвай на розі Обсерваторної. Там на зупинці і впав. Сам упав, нікому не потрібна була його смерть. Можливо, перевтомивсь на службі, одного із інфарктного рубця на серці вже носив. Може через силу волік ноги додому — останнім часом зовсім розладналася з дружиною, знущалася над його українським традиційним, дорікала, що все життя заробляє він менше за неї.

А він працював — щодня, уперто й прискіпливо, спланувавши на п'ять років..."

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

Дотації Шевченківської Фундації на збереження й розвиток української культури в Канаді

В доповненні до попередньо признаних дотацій в травні і грудні 1976 Дирекція Шевченківської Фундації на своєму засіданні 12-го січня ц. р. одобрила дальших 5 дотацій, які повністю вичерпали доходовий фонд фундації передбачений на ту ціль в біжучому році. Ці дотації признано: Іванні Мигаль — Торонто, на підготову видання пластинки українських пісень, Раді Української Школи в Канаді — Вінніпег, на видання збірника колискових пісень для шкільного вжитку, на зорганізування Другого Хорового Семінара КУК в Торонто 1977 року і дві студентські стипендії для Дани Шах у Вінніпезі та Іванни Анонійчук в Британській Колюмбії. З уваги на вичерпання фондів, Дирекція не мала можливости прихильно полагодити ряд інших прохань, які у великій мірі теж заслуговували на підтримку.

Разом з попередньо оголошеними дотаціями, в цьому біжучому році 1976/77з доходових фондів Шевченківської Фундації признано всіх 44 дотації на суму 61,700 дол. Разом з дотаціями попередніх років, дотепер з чистих доходів Шевченківської Фундації на збереження і розвиток української культури розприділено 227,285.00 дол. одержаних з інвестицій фондів фундації, які щойно в цьому році осягнули суму 900,000 долярів.

Нюйоркська Округа УНС...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

предсідника д-р І. Флис вказував, що спад в членстві УНС є дуже небезпечним явищем. Пропонував, щоб нарікання замінити на активність. УНС є частиною великої української організованої спільноти і серед неї треба шукати розв'язки.

Головний контролер мгр Іван Винник подав деякі цифрені дані і звертав увагу, що жадні чужі забезпеченеві установи, на які ми залюбки покликаємося, не можемо прирівнювати до наших. Досі від часу 28-ої Конвенції УНС видав 79.315 долярів на стипендії й інші допомогові цілі для української громади. Натомість від інших, у яких наші люди мають свої поліси, ми досі не одержали ані цента.

Організаційні справи реферував обласний організатор Василь Оріховський.

Після інформативних доповідей головних урядовців, багато з приявних взяли участь у виміні думок. Д-р В. Палідвор домагався від Головного Уряду інтервенції перед поштовими властями за спізнену доставу „Свободи"; д-р О. Соколишин запитував, чи Видавництво плянує видавати також, крім „Свободи", ще й інші речі; д-р М. Шпетко виясновав деякі роди забезпечень в американських компаніях. Дехто забирав слово в справі Союзового Дня і бенкету, яким Округа вдруге хоче вшанувати заслужених союзовців, зокрема сеньйорів.

Наради, які протоколувала у відсутності М. Юзеніва, пані Евстахія Мілянич, закрив голова М. Хоманчук подякою і закликом до організаційної праці.

Українсько-Американська...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

здобуває щораз більший розголос та підтримку.

Зі звіту фінансового референта Фундації, інж. Володимира Огаренка, довідуємось, що вона виказує вже у активах 267,721.94 долярів, разом з задекльорованими сумами, а чистий прибуток за перший рік праці виносить 1,188.94 долярів, з яких тисячу долярів уховано на Український Літературний Фонд ім. Івана Франка в Чікаго.

Щоб достосувати статут Фундації в більшій мірі до бажань членів та специфічних потреб нашого народу, президент Фундації д-р Роман Смук подав два наступні до нього додатки:

1/ Кожний жертводавець може визначити, на які цілі та в який спосіб можуть бути проценти зі складених ним сум виплачувані; і

2/ Щоб заохотити нашу молодь студіювати ті ділянки науки, які в першу чергу нам необхідні, покликається в рамках Управи Фундації окрема Комісія молоді, яка відповідно до потреб буде оприлюднювати стипендійні фонди. Оба внески були прийняті одноголосно. Комісію очолив професор Ілліноїського університету д-р Дмитро Штогрин. Крім нього, до Комісії Молоді увійшли: знана зі своєї жертвенности на культурні потреби д-р Марія Фішер-Слиш та представники студентства — Марія Огаренко і Василь Деркач.

Після живої дискусії Загальні Збори ухвалили приступити до видання Бюлетеня Фундації, щоб могти більш систематично й пляново інформувати наше громадянство про працю Фундації та здобування нових її членів.

Контрольна комісія, що її очолював д-р Павло Пундій, ствердила, що книговодство знаходиться у взірцевому порядку та запропонувала ухвалення абсолюторії уступаючій Управі. Загальні Збори прийняли цей внесок одноголосно, а одночасно поновили всіх в Управі на їх становищах на наступний рік, згідно з листою Управи, що була минулого року проголошена у пресі та в Пропам'ятній Книзі Фундації, виданій з нагоди її інавгурації в листопаді 1976 року. Додатково до Управи Фундації були одноголосно обрані д-р Марія Фішер Слиш, Марійка Огаренко і Василь Деркач.

ТАРЗАН, Ч. 7744. Тарзан поспішає

FANTASTIC – SHE LOOKS LIKE THE QUEEN OF THE NILE... BUT...

POOR THING FAINTED FROM SHOCK AND DESERT EXPOSURE... BETTER GET HER BACK TO MOMBIQUE!

Фантастичне явище... Вона виглядає як та славна єгипетська королева... але...

Бідна напевно зомліла від шоку та від важкого пустельного довкілля... Треба якнайшвидше відвезти її до форту Момбік!